
Публикуван на: 29-01-2009

Източник: [Портал Европа](#)

Областният всекидневник "Борба" - В. Търново помести интервю със Станка Делчева, ръководител на проекта "Общата селскостопанска политика (ОСП) - двигател за развитието на българските селски райони".

Материалът бе публикуван след регионалния информационен [семинар, проведен се в Русе](#), като част от дейностите по проекта.

Портал ЕВРОПА предлага интервюто и на вниманието на своите читатели:

- Г-жо Делчева, какви са пропуските в информираността на нашите стопани за европейската политика в земеделието. Не е ли малко късно за такъв проект - не трябваше ли да представяме ОСП още преди да влезем в ЕС?

- Българският фермер и българското общество имат сериозен проблем с информираността за това какво става в ЕС и в частност по отношение на Общата селскостопанска политика на Съюза. През последните 2-3 години ведомства, НПО и др. направиха много инициативи, за да я популяризират, но техните усилия явно не са били достатъчни. Да, всички знаят, че има Програма за развитие на селските райони (ПРСР), чрез която може да се финансира широк спектър от земеделски и неземеделски дейности. Обаче никой няма достатъчно ясна представа защо имаме тази програма, защо в нея са включени точно тези мерки и се финансират определени дейности. Много от заинтересованите фермери не са наясно защо преките плащания са такива, как се променят всяка година и какво е съотношението им спрямо субсидиите в старите страни-членки на ЕС.

- С какъв процент нарастват директните плащания и какъв е размерът им за 2009 г.? Кога ще преминем от едната схема на плащане на площ към субсидиране на стопанство?

- Българските земеделски стопани получават подкрепа чрез директни плащания в съответствие с определена схема на нарастване, изразена в проценти от прилаганото ниво на такива плащания в ЕС-15 – всяка година от 2007 до 2010 има увеличение с 5% от предходната година, а от 2011 до 2016 увеличението е с 10% всяка година. Така, през 2016 г. Подкрепата за българските стопани ще е същата като тази, за всички земеделски производители в ЕС. Преминването от сега действащото плащане на единица обработвана площ към плащане на стопанство, се очаква да стане през 2012 г. Сега на европейско ниво текат обсъждания да бъде удължен този преходен период до 2015 г.

- Много от изискванията на мерките по ПРСР са недостъпни за значителна част от

стопаните. Има ли други финасови институции, пред които да могат да кандидатстват при по-облекчен режим?

- Не, за съжаление. Програмата за развитие на селските райони е достатъчно голям финасов инструмент. В нея са включени варианти за решаване на значителна част от проблемите на прозводителите и варианти за осъществяването на различни техни инициативи. Оттук нататък всичко зависи от българските фермери и от структурите, които са отговорни за работата на програмата. Колкото е по-висок техният капацитет, толкова по-плавно ще върви целият процес.

- Какво да правят стопаните, чиито проекти са одобрени преди 9-10 месеца и все още не получават субсидия?

- Стана ясно, че по ПРСР не е изградена нормална система за кандидатстване, оценка и финансиране на проектите. До този момент нито един одобрен проект не е получил средства. По време на нашите семинари много фермери се оплакаха, че 9-10 месеца нямат информация за внесения от тях проект, нито обратна връзка с Разплащателната агенция. Три месеца е законовият срок, в който администрацията трябва да оцени постъпилите предложения. По време на семинарите стопани споделиха, че са внесли проекти през април м.г. и до момента нямат представа дали изобщо са оценени.

- В този случай бенефициентите имат пълното право да си търсят правата по съдебен ред. Съдебните жалби ще накарат ли институциите да заработят?

- Търсенето на правата по съдебен ред е един съвсем нормален механизъм и бенефициентите по ПРСР имат пълното право да се възползват от него. А това, че ние не вярваме в съдебната си система и тя не работи както трябва, е наш, български проблем. Всички граждани знаят, че ако оставят искането си в ръцете на родната Темида, ще минат години докато тя реши казуса и затова търсят други варианти. В наредбите към мерките по ПРСР пише, че са допустими всички разходи по реализацията на проектите, от момента на внасяне на документацията в Разплащателна агенция. Не след одобряване на проекта или сключване на договора. Фермерите вземат кредити, за да си покрият разходите и за да изпълнят дейностите по своя бизнес-план. В него са заложили и срокове и те после ще бъдат проверявани "под лупа" как са се справили. Оказва се, че 10 месеца нямат отговор на проекта си, а трябва съвестно да плащат лихви заради закъснението. При тази ситуация, кой не би си потърсил правата в съда? И аз се учудвам, че твърде малко от засегнатите производители надигат глас и предприемат съответните мерки.

- Европейските институции няма ли да санкционират България за неизпълнението на сроковете по ПРСР и глобите да плащаме всички ние?

- Фермерите имат пълното право да сезират съда в Страсбург по този казус. По-скоро би трябвало да минат първо през нашата съдебна система и после да се обърнат към европейските правораздавателни органи. По мое мнение няма как от Брюксел да ни санкционират за това, че не

сме спазили изискванията по усвояване на европейски средства по тази програма. Сроковете в наредбите по мерките на ПРСР са написани от българските компетентни институции. По-скоро държавата трябва да спазва собственото си законодателство и да накара администрацията си да прави това. Не може да чакаме Брюксел непрекъснато "да ни дърпа ушите".

- Имате ли информация каква е усвояемостта по различните мерки на ПРСР? Най-голяма активност има по мерките за модернизация и млад фермер, като по първата стопаните си "напазаруваха" необходимата техника.

- Не. Няма официална информация. А ЕС задължи отговорните ведомства да публикуват информация за бенефициентите, които са одобрени и ще ползват европейски средства. Те трябваше да бъдат качени на интернет страницата на нашето Земеделско министерство, на това не е направено. Тази данни са публични в другите страни-членки на Общността, а у нас липсват.

- Има ли варианти фермерите да получат информация какво става с проектите им по ПРСР?

- Препоръките ми са да се обърнат за решаване на проблема към своите браншови организации и други НПО, които са членове на Комитета на наблюдение на ПРСР. Списъкът на представителите на Комитета на наблюдение е публикуван в официалният сайт на програмата в интернет страницата на Земеделското министерство. Организациите в този Комитет са институциите, изработили правилата, по които работи ПРСР и са отговорни за тяхното прилагане. Сред тях са и браншови организации, които са призвани да защитават интересите на своите членове.

- И кметствата са затруднени да представят проекти по ПРСР, защото те не са самостоятелен юридически субект и не могат да намерят съфинасиране.

- Фактът, че кметствата не може да канидастват по ПРСР не е проблем, защото това трябва да направи общината. Такива са условията на програмата. Кметствата по нашето законодателство не са юридически субекти и няма как да са бенефициенти. Като стана дума за местно самоуправление - нека да подчертая, че е важно ръководството на съответното населено място да работи добре с администрацията на съответната община. Трябва да се направи задълбочен анализ на това в кое селище първо да бъде ремонтирано училището, и в кое - да бъде преасфалтиран пътят. За решението на този род казуси има заложен отделен механизъм, за който през последните 10 години се стремим да заработи - става дума за Общинските планове за развитие.

- Община В.Търново според регламента на ПРСР не е селска община и не може да кандидатства по част от мерките. Кога ще има предоговаряне на условията по програмата?

- Сега се правят ежегодни оценки в тази насока. Министерството на земеделието би могло да направи такова искане за предоговаряне. То е институцията, която е разработвала Програмата. Условията на ПРСР не са "спуснати" от Брюксел, ние сме си ги определили. ЕС не ни е наредил

община Велико Търново да не отговаря на критерии за селски общини - това е българско решение. Потърпевш е и дребният бизнес в малките населени места на общината, защото неговите представители не могат да кандидадстват по мярка 312. Вариант е общините като Велико Търново да представят проекти по Оперативната програма за регионално развитие. За тези публични дейности, по които няма финасиране по ПРСР, е предвидено по други европейски програми. Те са изработени така, че да не отделят средства за едни и същи дейности.

- Защо ни липсва цялостния поглед за взаимовързката между отделните европейски програми. Защо българските стопани не търсят бъдещето си в рамките на ОСП?

- Нашите производители все още трудно осъзнават, че това, което им се случва, всъщност зависи от Общата селскостопанска политика на Общността. Освен това не само земеделците, а всички ние имаме възможност да участваме в изработването на правилата на ЕС, които ще важат през следващите години. В момента се водят дискусии и се обсъждат конкретни идеи, които засягат всички европейци, и нас включително. До 31 декември 2008 г. имаше дискусия, в която всеки можеше да се включи, като изпрати имейл на страницата на Европейската комисия. Тя засягаше т.нар. Зелена книга за политиката по качеството на земеделската продукция (The Green Paper on agricultural product quality policy). Идеята беше да се обсъдят конкретни правила и норми, на които да отговаря качеството на земеделските продукти. Показателно е, че системата беше отворена 3 месеца за мнения, а на въпросния сайт нямаше публикувано нито един коментар на български фермер, на българска организация или българска институция. А след 2-3 години стопаните ни ще се оплакват, че правилата в сектора са неприложими към българската действителност, а са в полза на френските ли немските производители.

Интервюто взе Лилия ЛОЗАНОВА, [в-к "Борба"](#).

Станка Делчева ръководи проект, който се реализира в 6 области, след които и Велико Търново. Той се нарича ["Общата селскостопанска политика \(ОСП\) - двигател за развитието на българските селски райони"](#) и е съвместна инициатива между "Агенция СТРАТЕГМА" и Фондация "Европейски институт". Той е на стойност 83 000 евро и предвижда провеждането на безплатни семинари за производители, студенти, преподаватели и журналисти от местни медии по проблемите на Общата селскостопанска политика на ЕС. Проектът се финансира от Еврокомисията и ще приключи през май 2009 г. Вече е готов диск с полезна информация, който ще бъде предоставен на всички участници.